

Tromsø, Tana, Narvik, 27.2.2023

Til Kommunal- og distriktsdepartementet

Forslag til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven **Motvind Nord mener at plan- og bygningsloven må gjelde uten unntak**

Vindkraftutbyggingene skapte et folkeopprør som i 2019 skapte den nye landsdekkende miljøorganisasjonen Motvind Norge. Motvind Nord Vuostebiegga Davvin ble etablert i april 2020, og vårt geografiske område er landet nord for Ofoten; dvs. Nordre Nordland, Troms og Finnmark.

Regjeringas [forslag til endringer i plan- og bygningsloven](#) er et svar på en [anmodning fra Stortinget](#), datert 19. juni 2020, om å sikre større lokal aksept og forankring. Motvind Norges og Folkehelseutvalgets høringsforslag gir en god gjennomgang av behovet for lovendringen.

Dessverre er det slik at det nye lovforslaget opprettholder den viktigste årsaken til at vindkraftutbyggingene ikke ble akseptert, nemlig at myndighetsdelingen mellom energimyndigheten og kommunene ikke er fulgt opp av et tydelig rettsgrunnlag. Det uklare rettsgrunnlaget i gjeldende plan- og bygningslov og energilov, samt forvaltningspraksis, har skapt et lovtomt rom, og med det en rekke rettsbrudd. Dette fordi hverken kommunene eller energimyndighetene har sjekket ut rettigheter eller annet lovverk som gjelder for arealet. Regjeringens høringsforslag adresserer dessverre ikke dette.

Det foreslås at arealet skal avklares i forhold til kommunal plan før konsesjonsbehandlingen kan starte, og dette mener vi er et godt grep. Men forslaget er at planavklaringen skal skje i form av en områdeplan, i stedet for plan- og bygningslovens normale løsning med detaljplan.

Det er nettopp mangelen på detaljer som er problematisk, fordi en områdeplan i prinsippet kan inneholde kun den geografiske avgrensningen. Det vil være vanskelig for en kommune å vedta en områdeplan uten større beslutningsgrunnlag. Det vil også skape problemer for annen planlegging når kommunen ikke vet hva som kan forventes fra vindkraftutbygger. Problemet forsterkes av at konsekvensutredningen for områdeplanen foreslås samordnet med konsekvensutredningen for konsesjonsbehandlingen, som i tid kommer etter at områdeplanen er vedtatt. På det tidspunktet kan ikke kommunen angre.

Motvind Nord mener at plan- og bygningsloven må gjelde uten unntak. Videre vil vi poengtere at det må være kommunene alene som har myndighet etter plan- og bygningsloven, ikke energimyndighetene. Verken Norges vassdrags- og energidirektorat eller Olje- og energidepartementet bør ha makt til å overstyre kommunene når det gjelder plan- og bygningsloven.

Regjeringens høringsforslag inneholder momenter vi mener gir grunn til bekymring. Det er foreslått at private aktører skal stå for områdeplanen, noe vi ser som svært uheldig. Her dreier det seg om enorme arealer, og drivkraften er som oftest økonomisk motivert. Utmarka vår

gjøres om til investeringsobjekter, og forretningsmodellen bak, innebærer at kontrollen med norske arealer vil kunne selges for perioder på 25-50 år.

Store verdier innebærer at kommunene vil bli utsatt for press, påvirkning og utmattelsesstrategier fra utbyggerinteresser. Grunneierne risikerer å få verdens største fond og selskaper, eller andre stater, som avtalemotparter. Naboer og rettighetshavere vil tape bruksrettigheter og boligverdi, og vil i retur få livslange miljøbelastninger. Hvis eller når det oppstår konflikter, vil vindkraftbransjen og energimyndighetene henvise dem til domstolen. Dette blir adressert i Motvind Norges høringsinnspill.

Motvind Norges Folkehelseutvalg har særlige merknader til bruk av støyavtaler, og til det faktum at parameterne for støy ikke kan kontrolleres. Dette har ført til helsebelastninger som ikke følges opp uten at naboene klager. Folkehelseutvalget vektlegger også behovet for helsekonsekvensutredninger i forkant.

Til tross for at myndighetsavklaringen er uklar, kan vi se at det ligger en intensjon bak høringsforslaget om at kommunene skal få mer kontroll over spørsmålet om vindkraftanlegg. Det kan virke som om man har en målsetning om at den kommunale kontrollen over arealene skal styrkes, noe som kan være positivt, forutsatt at kommunene ikke er så fattige at de i realiteten presses til å godkjenne utbygginger. Dette er en tendens som vi ser i kystkommunene der andelen av ilandført kvantum og videreføring av fisk er sterkt redusert de siste 30 år.

I reinbeiteområder er det kompliserende at mange reinbeitedistrikter bruker arealer i flere kommuner. Dette skaper utfordringer hva gjelder plan- og bygningslovmyndighetenes samordningsoppgaver som ikke er adressert i lovforslaget.

Motvind Nord vil også peke på at vi i nord har store sammenhengende inngrepsfrie arealer, og at Norge dermed har et internasjonalt forvalteransvar.

Dette ansvaret kan kommunene ikke ivareta alene. Denne utfordringen blir ikke ivaretatt i lovforslaget.

Motvind Nord anser lovforslaget for å være et godt skritt i riktig retning, men vi mener det har vesentlige mangler som vil hindre lokal forankring og aksept, ivaretagelse av reindriftas arealbehov og Norges internasjonale forpliktelser for sammenhengende inngrepsfrie naturområder.

Kommunene må styrkes vesentlig hvis rettsikkerheten til befolkningen og kontrollen med arealene våre skal sikres.

Vi viser til hørings svar fra Motvind Norge, som er innsendt og også vedlagt her.

Vennlig hilsen

Ragnhild Sandøy
leder

Vedlegg:

Hørings svar fra Folkehelseutvalget i Motvind Norge_Endringer i pbl og energiloven
Høringsinnspill Motvind Norge Forslag til endringer i energiloven og plan- og bygningsloven

Kopi med vedlegg:
Sametinget
Motvind Norge